

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 20.11.2006
KOM(2006) 684 lõplik

2006/0236 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

**millega keelatakse kassi- ja koeranahkade ning neid nahku sisaldavate toodete
turuleviimine, ühendusse importimine ja ühendusest eksportimine**

(komisjoni esitatud)

{SEK(2006) 1448}

{SEK(2006) 1449}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjendused ja eesmärgid**

Käesoleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku eesmärk on keelata kassi- ja koeranahkade ning neid nahku sisaldavate kaupade turuleviimine, ühendusse importimine ja ühendusest eksportimine. Ühtlasi kehtestatakse teabenõuded, mille eesmärk on tagada, et teave uute avastamismeetodite kohta jõuaks komisjonini ning et liikmesriigid seda omavahel vahetaksid, pidades silmas võimalust, et ELi tasandil kehtestatakse ühtsed avastamismeetod imporditud või turule viidud karusnaha ja karusnahatoodete päritoluliigi kindlakstegemiseks.

Kõnealune keeld asendab paljudes liikmesriikides kehtestatud erinevad meetmed kassi- ja koeranahkade tootmise ja/või nendega kauplemise keelustamiseks ning selle eesmärk on kõrvaldada takistused siseturu toimimiselt ning tagada üldine karusnaha ja karusnahatoodete vaba liikumine. Määruse eelnõu eesmärk on ühtlasi tagada, et väljaspool ühendust toodetud kassi- ja koeranahku ning neid nahku sisaldavaid karusnahatooteid (karusnahku kasutatakse ka rõivaste voodrimaterjalina ja kaunistustena, samuti mänguasjades) ei saaks ühendusse importida ega ühendusest eksportida.

On tõendeid, et kassi- ja koeranahku ning neid nahku sisaldavaid karusnahatooteid tuuakse praegu ELi ja nendega kaubeldakse, ilma et neid sellisena deklareeritaks, kuigi on raske määrata, kui suur on kassi- ja koeranahkade osa üldisest karusnahakaubandusest. On olemas tõendid selle kohta, et enamus neist toodetest on pärit kolmandatest riikidest, sest liikmesriikides puudub traditsioon kasvatada kasse ja koeri karusnaha saamise eesmärgil.

Juba aastaid on tarbijad tundnud muret sellepärast, et nad võivad osta kasside ja koerte karusnahku või neist valmistatud karusnahatooteid. Kuna neid loomi peetakse lemmikloomadeks, et kiideta nendest valmistatud karusnahku ja karusnahatooteid eetilistel põhjustel heaks. Viimastel aastatel on komisjon ja liikmesriigid saanud tohtul hulgal kassi- ja koeranahkadega kauplemist käsitlevaid kirju ja avaldusi, mis väljendavad tarbijate, poliitikute ja kodanike sügavat pahameelt ja vastumeelsust kassi- ja koeranahkade või nendest nahkadest valmistatud karusnahatoodetega kauplemise vastu. Selliseid tundeid kutsusid esile Internetis ja televisioonis tutvustatud stseenid, kus näidati, kuidas Aasias koheldakse karusnahkade saamiseks kasvatatavad kasse ja koeri. Filmilõigud näidati, kuidas loomi julmalt tapeti või elusalt nüliti.

Tarbijate mure on osaliselt seletatav asjaoluga, et kassi- ja koeranahka on raske eristada muudest karusnahkadest ja karusnahku imiteerivatest sünteetilisest materjalidest. Kuna kassi- ja koeranahk on ka muudest karusnahkadest odavam ja seda saab kasutada kallimate karusnahkade asemel, tekib kiusatus kasutada karusnahatooteid ära ebaausas tegevuses või pettuses, sealhulgas võltsitud või eksitavate märgiste kasutamine ja muud tegevused, mille eesmärk on toote tegeliku olemuse või päritolu varjamine.

Tarbijate ja kodanike murelike pöördumiste tulemusel on mitmed liikmesriigid võtnud vastu õigusaktid (või on neid vastu võtmas või tutvuvad nendega), mille eesmärk on piirata või keelata kassi- ja koeranahkade tootmisega seotud majandustegevust. Liikmesriikide seadusandjad lahendavad probleemi erinevate meetmete abil, alates kasside ja koerte kasvatamise keelamisest karusnaha saamiseks kuni nendest loomadest saadud karusnahkade tootmise ja/või impordi keelamise või märgistamise nõudmiseni. Teatud juhtudel kehtivad piirangud ainult kasside ja koerte suhtes, teistel juhtudel ka muude koduloomade suhtes. Üldsuse suurenev teadlikkus ja surve riikide seadusandjatele toovad liikmesriikides tõenäoliselt kaasa uusi seadusandlikke algatusi vastuseks ulatuslikule murele, mis on tekkinud seoses avalikustatud teabe ja andmetega lemmikloomade tapmise kohta karusnaha saamiseks.

Viieteistkümnes liikmesriigis kehtivad õigusaktid, mis piiravad kassi- ja koeranahkade tootmist või neid nahku sisaldavate karusnahatoodetega kauplemist.

Kuigi kõikides liikmesriikides näib valitsevat laialdane üksmeel kassi- ja koeranahkade ning nendest valmistatud karusnahatoodetega kauplemise ja ühendusse importimise vastuvõtmatuses suhtes, tähendab sama probleemi lahendamiseks vastu võetud erinevate õigusaktide üheaegne kehtimine, et hulgimüüjatel tuleb erinevates liikmesriikides, kus nad soovivad kaubelda, millest importida või kuhu eksportida, kokku puutuda erinevate nõuetega. Selle tulemusel võib karusnahkade siseturg killustuda, sest:

- a) erinevate õigusaktide üheaegne kehtimine takistab seaduslikult ühendusse imporditud või seal toodetud nn tavalise karusnaha vaba ringlust ühenduse piires, sest ühendusesiseste kaubavoogude suhtes kehtivad mitmesugused riiklikul tasandil kehtestatud piirangud;
- b) hulgimüüjad peavad kohandama oma kaubandustavasid liikmesriikides kehtivate erinevate sätetega, olles seega sunnitud tegema lisakulutusi, näiteks vajaduse tõttu osta õiguslaseid eriteadmisi või tagada vastavus märgistamisnõuetega;
- c) karusnahatoodete tarbijatel ei soovitata neid tooteid üldiselt piiri tagant osta, sest pole kindel, millist õigusraamistikku seal kohaldatakse. Selline ebakindlus toimib hoiatavalt nende tarbijate puhul, kes tahavad vältida kassi- ja koeranahkade ostmist või nendega kauplemisele mis tahes viisil kaasaitamist.

EÜ asutamislepingu kohaselt ei ole ühendusel õigust vastu võtta õigusakte, mis rajanevad vaid eetilistel kaalutlustel. Teisalt on mõned liikmesriigid õigusaktide koostamisel võtnud arvesse kõnealuste kaalutlustega sarnaseid eetilisi tõekspidamisi.

EÜ asutamisleping kohustab siiski ühendust vastu võtma meetmeid siseturu toimimist mõjutada võivate takistuste ennetamiseks. Ühenduse õiguse alusel on karusloomadest saadud karusnahkade kauplemine seaduslik. Seepärast tuleb kõrvaldada takistused sellisele kaubandusele.

Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast järeldub, et kui liikmesriikide õigus- ja haldusnormide erinevused takistavad põhivabadusi ja mõjutavad seega otseselt siseturu toimimist, on ühenduse meetmed nende takistuste vältimiseks õigustatud.

Euroopa Kohus leidis 14. detsembri 2004. aasta otsuses kohtuasjas C-434/02 (Arnold André), et „*kui esineb kaubavahetuse takistusi või on tõenäoline, et sellised takistused tulevikus tekivad, kuna liikmesriigid on võtnud või võtmas teatud kauba või kaupade kategooria suhtes erisisulisi meetmeid eesmärgiga tagada erineva ulatusega kaitse ning takistada ühenduse piires asjaomase toote või toodete vaba ringlemist, lubab EÜ artikkel 95 ühenduse seadusandjal sekkuda, võttes kasutusele sobivaid meetmeid, ühelt poolt vastavalt nimetatud artikli lõikele 3 ja teisalt vastavalt asutamislepingus nimetatud või kohtupraktikas väljendatud õiguspõhimõtetele, eelkõige proportsionaalsuse põhimõttele.*

Sõltuvalt olukorrast võivad need sobivad meetmed sisaldada [...], keelates ajutiselt või lõplikult teatud kauba või kaupade turustamist”.

Võttes arvesse ka avalikkuse kasvavat teadlikkust ning muret kassi- ja koeranahkadega kauplemise suhtes karusnahkade ja karusnahatoodete turul on tõenäoline, et takistusi nende kaupade vabale liikumisele tekib veelgi, kui liikmesriikides võetakse vastu uued eeskirjad eesmärgiga takistada kassi- ja koeranahkade turuleviimist.

Erinevate kehtivate keeldude ja/või muude piiravate meetmete ühtlustamine on kõige lihtsam viis vältida takistusi karusloomade nahkade turustamisele.

Komisjonile kättesaadavaks tehtud andmetest selgub, et suurem osa ühenduses turustatavatest kassi- ja koeranahkadest ja karusnahatoodetest on pärit kolmandatest riikidest. Seega tuleb koos kassi- ja koeranahkadega kauplemise keelamisega kehtestada samasugune keeld nende kaupade ühendusse importimisele.

Impordikeeld, mis tugevdab ühendusesisesele kaubandusele kehtestatud keeldu, on ühtlasi vastuseks eetilistele kaalutlustele, mida ELi tarbijad on väljendanud seoses ebainimlikes tingimustes peetud ja ebainimlikult tapetud loomade nahkade võimaliku kasutamisega ühenduses. Ekspordikeeld peaks tagama, et kassi- ja koeranahku ja neid nahkasid sisaldavaid karusnahatooteid ühenduses ekspordiks ei toodetaks.

- **Üldine taust**

Kassi- ja koeranahkadega ning nendest valmistatud karusnahatoodetega kauplemise keelamiseks avaldatakse tugevat poliitilist survet. Liikmesriigid on mitu korda palunud komisjonil algatada kassi- ja koeranahkadega ning neid nahku sisaldavate karusnahatoodetega kauplemise keelustamist.

2003. aasta detsembris võttis Euroopa Parlament vastu deklaratsiooni kassi- ja koeranahkadega kauplemise keelamise kohta, milles taotletakse, et komisjon koostaks siseturu suhtes antud volituste alusel määruse, millega keelatakse kassi- ja koeranahkade import, eksport, müük ja tootmine, et taastada ELi tarbijate ja jaemüüjate usaldus ning teha lõpp sellisele kaubandusele.

2003. aasta novembris ja veelkord 2005. aasta mais palus põllumajandusministrite nõukogu ülekaaluka enamusega ühenduse tasemel algatust kassi- ja koeranahkade ja nendest valmistatud karusnahatoodetega kauplemise peatamiseks. Liikmesriigid rõhutasid, et keelamine ühenduse tasandil on tõhusam kui siseriiklikud keelud, mis ei saa tõhusad olla. Mõned liikmesriigid on kassi- ja koeranahkadega kauplemise juba ära keelanud.

- **Kooskõla Euroopa Liidu muude tegevuspõhimõtete ja eesmärkidega**

Kavandatavad keelud on kooskõlas ühenduse tavapärase tootmisviisidega ega piira teisi põllumajandussektoris kohaldatavaid ühenduse sätteid.

Kuna käesoleva ettepanekuga keelatakse turustada tooteid, mille vastu on enamik tarbijaid ja kodanikke, aitab see taastada tarbijate usaldust kaupade vastu, mille turuleviimist reguleeritakse ühenduse tasandil.

Lisaks sellele on impordikeeld vastavuses üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) artikli XX punktiga a, mille alusel on lepinguosalisel lubatud vastu võtta või rakendada meetmeid, mis on vajalikud avaliku moraali kaitseks, tingimusel et neid meetmeid ei rakendata viisil, mis kujutaks endast meelevaldset või õigustamatut diskrimineerimist. Ühendusesisese kaubanduskeelu tausta arvestav vastuvõtmine tagab vastavuse GATT-i nõuetele.

2. KONSULTEERIMINE HUVITATUD ISIKUTEGA NING MÕJU HINDAMINE

- **Konsulteerimine huvitatud isikutega**

2003. aasta novembris ja 2005. aasta mais toimunud põllumajandusministrite nõukogu istungil väljendasid liikmesriigid soovi keelata kassi- ja koeranahkadega kauplemine, rõhutades, et siseriiklikud keelud ei ole nii tõhusad kui ühenduse tasandil tehtud algatus.

Paljud Euroopa Parlamendi liikmed on teinud aktiivselt selgitustööd ühenduse algatuse toetuseks.

Viimastel aastatel on komisjon saanud murelikelt kodanikelt tohutul hulgal kirju, milles väljendatakse sügavat pahameelt ja vastumeelsust sellise kaubanduse vastu.

Komisjon võttis ühendust Rahvusvahelise Karusnahakaubanduse Föderatsiooniga, mis rõhutas, et nende liikmed, kelle tegevus on suunatud peamiselt turu ülemisele osale, ei kauple kassi- ja koeranahkadega, ent möönis siiski, et kassi- ja koeranahkadega kauplemist on raske avastada.

Föderatsioon väljendas ka muret võimalike uute algatuste pärast, mille eesmärk on keelata üldse karusnahkadega kauplemine ELi turul, mis teeks lõpu nende äritegevusele. Käesoleva ettepaneku reguleerimisala ja põhjendus leevendavad seda muret.

- **Ekspertarvamuste kogumine ja kasutamine**

Karusnahakaubandust käsitlevad andmed saadi EUROSTATilt ning need sisaldavad järgmisi arve:

TOORKARUSNAHKADE KOGUIMPORT ELi 25 LIIKMESRIIGIS (tonnides)

Aasta	Koguimport	Hiinast	Põhiallikas
1998	1101,5	22,1	Norra 383,1
2005	1254,9	39,3	Kanada 288,7

PARGITUD KARUSNAHKADE KOGUIMPORT ELi 25 LIIKMESRIIGIS (tonnides)

Aasta	Koguimport	Hiinast	Põhiallikas
1998	3780,4	531,5	Hiina
2005	4051,8	1295,6	Hiina

RÕIVASTE, RÕIVAMANUSTE JA MUUDE KARUSNAHATOODETE (rubriik 4303) KOGUIMPORT ELi 25 LIIKMESRIIGIS (tonnides)

Aasta	Koguimport	Hiinast	Põhiallikas
1998	1985,5	890,2	Hiina
2005	3001,6	2128	Hiina

Eespool nimetatud põhjustel andmed kassi- ja koeranahkade kaubanduse kohta puuduvad.

Liikmesriikidele saadeti küsimustik, et koguda asjakohast teavet kehtivate ja tulevaste õigusaktide ning riiklike keeldude rakendamiseks kasutatavate avastamismeetodite kohta (tulemusi vt mõju hindamise aruandest).

- **Mõju hindamine**

Määratleti järgmised poliitilised valikuvõimalused.

Meetmeid ei võeta

Seda võimalust kasutades praegune olukord ei muutuks ning seega ei kõrvaldataks karusnahatoodete siseturu toimimist takistavaid tegureid. Samuti ei laheneks võimalike turuhäirete probleem, sest liikmesriigid võtavad ka edaspidi vastu uusi seadusandlikke meetmeid.

Samuti ei kaoks avalikkuse kasvav mure kassi- ja koeranahkade ja nendest valmistatud karusnahatoodete siseturule toomise suhtes, arvestades laialdast vastumeelsust selliste kaupade vastu.

Kassi- ja koeranahkadega kauplemist käsitlevad riiklikud keelud ja muud riiklikul tasandil vastu võetud piiravad meetmed ei suuda hajutada tarbijate muret.

Kassi- ja koeranahkade ja neid sisaldavate toodete kaubanduse, impordi ja ekspordi keelamine

Seda võimalust kasutades tegeldaks otseselt probleemiga (kassi- ja koeranahkade soovimatu esinemine karusnaha- ja karusnahatoodete turul), mida on püütud erinevate vahenditega lahendada liikmesriikide tasandil, sest kõrvaldataks karusnaha ja karusnahatoodete hulgimüüjate vajadus kohandada oma kaubanduslikku käitumist liikmesriikides kehtivate erinevate nõudmistega.

Samal ajal vastaks kõnealune variant avalikkuse ootusele, et kassi- ja koeranahku ja neist valmistatud karusnahatooteid enam ei imporditaks ega viidaks siseturule. Tarbijad ei väldiks karusnahkade ja karusnahatoodete ostmist, sest on kindlad, et ostavad traditsiooniliselt karusloomadena kasvatatavatelt loomadelt pärit karusnahku.

Kassi- ja koeranahkade ja neid sisaldavate karusnahatoodete kaubanduse ja impordi kohta on väga vähe ametlikke andmeid, kuigi olemasolevate tõendite põhjal võib eeldada, et selliste kaupade osakaal ühenduses kaubeldavas ja ühendusse imporditavas karusnaha ja karusnahatoodete kogumahus on väike. Seetõttu on võimatu täpselt kindlaks teha selliste toodetega kauplemise ja importimise keelu mõju.

Samal põhjusel võiks eeldada, et kavandatava keelu jõustamine ei mõju ebasoodsalt tavapäraselt karusnahkade saamiseks kasvatatavate loomade karusnaha ja sellest valmistatud karusnahatoodete kaubanduse mahule. Käesolev väide ei kehti muidugi deklareerimata kassi- ja koeranahkade ja neid sisaldavate karusnahatoodete kaubanduse kohta, sest selliste toodetega kauplemine on paljudes liikmesriikides ebaseaduslik.

Iseregulatsioon

Vabatahtlik märgistamissüsteem on juba olemas ja selle eesmärk on teha kindlaks karusnaha liik. Selliseid algatusi on toetanud karusnaha turustajate ühendused Itaalias, Saksamaal, Norras ja Ühendkuningriigis. 2003. aasta septembris tutvustas kutseühinguid ja tootmisharusiseseid organisatsioone ühendav Rahvusvaheline Karusnahakaubanduse Föderatsioon, mis esindab karusnahakaubanduse kõiki sektoreid 30 riigis üle maailma,¹ uut märgistamisalgatust, eesmärgiga parandada tarbijate informeeritust. Kõnealusel märgisel on liigi ladinakeelne teaduslik nimi ning liigi nimi kas kohalikus ja/või inglise keeles. Märgistamissüsteemi on heaks kiitnud Itaalia Standardiorganisatsioon² (UNI). Sellist märgistamissüsteemi kasutatakse peamiselt kvaliteetse karusnaha puhul.

Tootmisharu omapära tõttu ei pea ettevõtjad, kes kasutavad kassi- ja koeranahku või neid sisaldavaid karusnahatooteid, vabatahtlikust märgistussüsteemist tavaliselt kinni. Lisaks sellele ei hõlma olemasolevad süsteemid alati selliste karusnahkade märgistamist, mida kasutatakse kaunistusena, voodriks või mänguasjades.

Vabatahtlikud märgistussüsteemid on ebarahuldavad, sest need ei lahenda võltsmärgistamise ja ebaseadusliku kaubanduse probleemi ning need on osutunud kasutuks kassi- ja koeranahkade ühendusse toomise takistamisel. Tarbijaid teeb murelikuks asjaolu, et isegi märgisega kaupade ostmisel on võimalik, et tegelikult omandatakse kassi- ja koeranahku, sest nagu selgub ajalehtedes avaldatud artiklitest ja televisioonis näidatud saadetest, müüakse kassi- ja koeranahku eksitava märgistusega mõne teise liigi või väljamõeldud nime all.

Kohustuslik märgistamissüsteem

Kõnealune võimalus kätkeb endas kohustusliku märgistamisnõude kehtestamist kõikide karusnahkade ja karusnahka sisaldavate kaupade suhtes, mille alusel tuleb märgistada kõik sellised tooted nii, et oleks võimalik kindlaks teha loomaliik, kellelt karusnahk (või karusnahast komponent) on saadud. Selline üldine nõue toob kõikidele karusnahaga kauplejatele (sealhulgas nendele, kes ei kauple kassi- ja koeranahkadega) kaasa märkimisväärselt suuri kohustusi, mis ei ole proportsionaalsed soovitud tulemusega, sest kassi- ja koeranahad moodustavad vaid väikese osa karusnahast, millega kaubeldakse Euroopa turul.

Kohustuslik märgistamine osutuks eriti koormavaks ja kulukaks karusnahku sisaldavate väikeste ja/või väikese maksumusega kaupade puhul, kus üksnes väikese karusnahatüki sisaldus tooks kaasa kohustuse näidata ära karusnaha päritolu.

¹ Internetiaadress: <http://www.iff.com/newhome.html>

² UNI standard 11007.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

- **Kavandatud meetmete kokkuvõte**

Kavandatava Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega keelatakse kassi- ja koeranahkade ning neid nahku sisaldavate toodete turuleviimine, importimine ja eksportimine ning nõutakse liikmesriikidelt üksteise teavitamist analüüsimeetoditest, mida kasutatakse kassi- ja koeranahkade tuvastamiseks.

- **Õiguslik alus**

Ettepanek põhineb EÜ asutamislepingu artiklidel 95 ja 133. Käesoleva ettepaneku koostamisel on komisjon võtnud asjakohasel viisil arvesse Euroopa Kohtu pretsedendiõigust, milles kohus sätestas artiklile 95 tuginemise tingimused (14. detsembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-434/02: *Arnold André*, punkt 34 ja 14. detsembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-210/03: *Swedish Match*, punkt 33; 10. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-491/01: *British American Tobacco* ja *Imperial Tobacco*, punktid 60 ja 61; 2005. aasta detsembri otsus kohtuasjas C-66/04, punkt 41 ning otsus liidetud kohtuasjades C-154/04 ja C-155/04: *Alliance for Natural Health*, punkt 32).

Kuna ettepaneku eesmärk on keelata kõnealuste kaupade import väljastpoolt ühendust ja eksport väljapoole ühendust, on viide artikli 133 sätetele samuti vajalik. Ettepanekul on kaks tahku, sest sellega taotletakse üheaegselt kaht eesmärki (ühendusesisese kaubanduse keelamine ning impordi ja ekspordi keelamine), mis on omavahel lahutamatu seotud ilma, et kumbki oleks teise suhtes teisejärguline või kaudne.

Ühenduse õigusaktide vastuvõtmiseks kehtestatud menetlused vastavalt artiklitele 95 ja 133 ei ole üksteisega vastuolus.

- **Subsidiarsuse põhimõte**

Ettepaneku eesmärk on ühtlustada kassi- ja koeranahkade ning karusnahkade kaubandust käsitlevaid õigusakte. Ühenduse tasandil ühtlustamine on vajalik, et vältida takistusi karusloomade karusnahkade turustamisele ühenduses. Seda on võimalik saavutada üksnes ühenduse tasandil võetavate meetmetega. Riiklikud meetmed, sealhulgas täielik keelustamine, mida saab jõustada ainult siseturu teatud osades, on osutunud ebatõhusateks ning karusnahaturgu killustavateks.

Liikmesriigid väljendasid seisukohta, et kassi- ja koeranahkade ja neid sisaldavate kaupade turustamise keelamine ühenduse tasandil on vajalik, sest riiklikud keelud ei ole nii tõhusad. Riikliku keelu juba kehtestanud liikmesriigid märkisid, et ühtne keeld ühenduse tasandil on vajalik kassi- ja koeranahkade siseturult tõrjumiseks.

Seetõttu on ettepanek kooskõlas subsidiarsuse põhimõttega.

- **Proportsionaalsuse põhimõte**

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega järgmistel põhjustel:

Karusnaha ja karusnahatoodete märgistamine ei ole alternatiiviks kassi- ja koeranahkade ja neid sisaldavate kaupade turustamise keelamisele. Selline märgistamine ei hajuta täielikult tarbijate muret seoses asjaoluga, et kasse ja koeri võidakse tappa karusnaha saamise eesmärgil ning et võltsitud või eksitavate märgiste kasutamise korral on võimalik, et tegelikult omandatakse kassi- ja koeranahku.

Lisaks sellele tekitaks praeguses etapis kõikide karusnahkade ja karusnahatoodete kohustuslik märgistamisnõue tootmisharule ebaproportsionaalselt suuri täiendavaid kohustusi. Kuigi sellise kohustuse kehtestamine oleks kahtlemata kaalumist väärt variant, kui vaatluse all oleks karusnahakaubanduse horisontaalsem lähenemisviis, tundub see käesoleval juhul olevat siiski sobimatu, sest lahendamist vajavaks probleemiks on lemmikloomade, nagu kasside ja koerte, karusnaha (üldiselt ebasoovitavaks peetud) olemasolu karusnahaturul.

Lisaks sellele on tehtud ettepanek lubada piiratud hulgal erandeid kassi- ja koeranahkade ja neid sisaldavate toodete turustamise üldisest keelust, kui on võimalik tõestada, et need on saadud kassidelt ja koertelt, keda pole kasvatatud ega tapetud karusnaha saamiseks, ja kui need on sellistena märgistatud, ning nahkade puhul, mida tuuakse ühendusse või eksporditakse sealt isiklikuks kasutamiseks.

Antud olukorras on kõnealuste karusnahkade turustamise keelamine kõige vähem koormav meede.

- **Õigusakti valik**

Kavandatud õigusakt: määrus.

Määruse eeliseks on selle üldine ja ühetaoline kohaldamine, see on tervikuna siduv ja samal päeval vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides ilma täiendava halduskoormuseta võtta vastu ülevõtmiseks vajalik riiklik õigusakt.

Kui seda on vaja määruse ühetaoliseks jõustamiseks, võib komiteemenetlusega kehtestada ühtsed eeskirjad kontrollimiseks kasutatavate analüüsimeetodite kohta.

Muud vahendid ei ole piisavad. Direktiivi puhul on vaja riiklikke rakendusmeetmeid ja sellega suureneb kõrvalekalletega rakendamise oht. Keelu jõustamise kohustus on liikmesriikidel, samal ajal kui neil säilib õigus valida, kuidas tagada, et kassi- ja koeranahku ja neid sisaldavaid tooteid enam turule ei viidaks, imporditaks ega eksporditaks, samuti jääb neile õigus töötada välja keelu jõustamismeetodid.

- **Keelu jõustamine**

Kavandatava keelu jõustamine nõuab analüüsimeetodite olemasolu ja nende parandamist, et eristada kassi- ja koeranahku teiste loomade (eelkõige rebase ja hundi) nahkadest. Kuna enamik kassi- ja koeranahku toodetakse ja töödeldakse kolmandates riikides ja tuuakse ühendusse rõivaste või mänguasjade osana, peab analüüsimeetodite abil olema võimalik tuvastada kassi- ja koeranahku ka juhul, kui karusnahka on töödeldud (näiteks värvitud, sest värvimine võib hävitada karva loomuliku struktuuri ja isegi DNA).

Mitmed meetodid on juba praegu olemas ja neid kasutavad nende liikmesriikide pädevad asutused, kus turustamise, impordi ja ekspordi keeld juba kehtib. Liikmesriikide ametiasutustelt saadud hinnangute kohaselt annavad kõige usaldusväärsemad tulemusi järgmised meetodid: mikroskoopia, DNA-analüüs ja MALDI-TOF mass-spektromeetria. Nende meetodite usaldusväärsuse aste on erinev. Konkreetselt MALDI-TOF mass-spektromeetria abil on üldiselt võimalik tuvastada kodukasside ja koerte nahku ja viimased tulemused näitavad, et see on tõenäoliselt võimalik ka töödeldud nahkade puhul. ELis on praegu vähemalt üks labor, mis osutab sellist analüüsiteenust. Komisjonil on andmeid, et MALDI-TOF mass-spektromeetria analüüsi tegemiseks vajalik tehnoloogia on olemas mitme liikmesriigi laborites. Niipea kui jõustub kogu ELi hõlmav keeld, saavad ka teised laborid pärast vajaliku andmebaasi väljatöötamist seda analüüsi teha.

Hoolimata sellest, et praegu kasutatakse kassi- ja koeranahkade kindlakstegemiseks erinevaid meetodeid, peaks kogu ELi hõlmava keelu jõustumine avaldama tulevikus positiivset mõju ühise lähenemisviisi rakendamisele liikmesriikides. Seepärast on asjakohane jagada liikmesriikide vahel selliseid meetodeid käsitlevat teavet ning teha see teave komisjonile kättesaadavaks, nii et täitevasutused oleksid kursis uute saavutustega kõnealuses valdkonnas.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ühenduse eelarvet.

5. TÄIENDAV TEAVE

- **Läbivaatamis-/muutmis-/aegumisklausel**

Ettepanek ei sisalda ühtegi nendest klauslitest.

- **Vastavustabel**

Ei ole kohaldatav.

- **Euroopa Majanduspiirkond (EMP)**

Kavandatav õigusakt käsitleb EMPga seotud küsimusi ja seetõttu tuleks seda laiendada Euroopa Majanduspiirkonnale.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

millega keelatakse kassi- ja koeranahkade ning neid nahku sisaldavate toodete turuleviimine, ühendusse importimine ja ühendusest eksportimine

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 95 ja 133,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,³

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust,⁴

vastavalt asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetlusele,⁵

ning arvestades järgmist:

- (1) On olemas tõendid selle kohta, et ühenduses esineb märgistamata kassi- ja koeranahku ning neid sisaldavaid tooteid. Sellest tulenevalt teeb tarbijatele muret, et nad võiksid osta kassi- ja koeranahku ning neid sisaldavaid kaupu. 18. detsembril 2003. aastal võttis Euroopa Parlament vastu deklaratsiooni, milles väljendati muret sellise kaubanduse suhtes ning nõuti selle lõpetamist, et taastada Euroopa tarbijate ja jaemüüjate usaldus. Nagu on kajastatud eesistuja lõppjäreldest loomade kaitset ja heaolu käsitleva ühenduse tegevuskava kohta aastateks 2006-2010,⁶ rõhutati 19. juunil 2006. aastal toimunud põllumajandus- ja kalandusministrite nõukogu istungil vajadust võtta võimalikult kiiresti vastu kassi- ja koeranahku käsitlevad kaubanduseeskirjad.
- (2) Vastuseks tarbijate murele on mitmed liikmesriigid võtnud vastu õigusaktid, mille eesmärk on kassi- ja koeranahkade tootmise ja turustamise tõkestamine.
- (3) Liikmesriikide õigusaktide sätted, mis reguleerivad karusnaha ja karusnahatoodete kaubandust, importi, tootmist ja märgistamist ning mille eesmärk on tõkestada kassi- ja koeranahkade turule viimist või muul viisil kaubanduslikel eesmärkidel kasutamist, on erinevad. Kui mõned liikmesriigid on täielikult keelanud kassi- ja koeranahkade tootmise, keelates nende loomade pidamise ja tapmise karusnaha saamiseks, on teised vastu võtnud kõnealuste karusnahkade ja neid nahku sisaldavate toodete tootmise ja/või impordi piirangud. Mõnes liikmesriigis on kehtestatud märgistamisnõue.

³ ELT C [...], [...], lk [...].

⁴ ELT C [...], [...], lk [...].

⁵ ELT C [...], [...], lk [...].

⁶ Nõukogu 22. juuni 2006. aasta dokument 10811/06.

Kodanike kasvav teadlikkus probleemist ajendab tõenäoliselt teisigi liikmesriike võtma riiklikul tasandil vastu uusi piiravaid meetmeid.

- (4) Selle tulemusel seisavad karusnahakaupmehed, eelkõige need, kes turustavad karusnahku, mille päritoluliik pole näidatud ja mida pole lihtne ära tunda, või kes ostavad selliseid karusnahku sisaldavaid tooteid, vastamisi ohuga, et kõnealuseid kaupu ei saa seaduslikult turustada ühes või mitmes liikmesriigis või et turustamise suhtes ühes või mitmes liikmesriigis kohaldatakse lisanõudeid, mille eesmärk on ära hoida kassi- ja koeranahkade kasutamine.
- (5) Kassi- ja koeranahku käsitlevate riiklike meetmete erinevus takistab karusnahakaubandust üldiselt. Need meetmed takistavad siseturu toimimist, sest õigusaktides sätestatud nõuete mitmekesisus raskendab karusnahatootmist üldiselt ning muudab keerulisemaks seaduslikult ühendusse imporditud või ühenduses toodetud karusnaha vaba ringluse ühenduses. Õigusaktides sätestatud nõuete mitmekesisus liikmesriikides tähendab karusnahakaupmeestele täiendavaid kohustusi ja kulusid.
- (6) Lisaks sellele ei julge tavalised karusnahatoodete tarbijad neid teisest liikmesriigist osta, sest neil puudub kindlus seal kohaldatava õigusliku raamistiku suhtes.
- (7) Käesolevas määruses sätestatud meetmed peaksid seetõttu hõlbustama muudest liikidest kui kassidest ja koertest saadud karusnaha ja karusnahatoodete turule toomist ning vältima turuhäirete tekkimist karusnaha ja karusnahatoodete siseturul üldiselt.
- (8) Karusnaha ja karusnahatoodete siseturu praeguse killustatuse kõrvaldamiseks on vaja ühtlustamist, mille puhul on erinevatest riiklikest nõuetest tulenevate kaubandustõkete kõrvaldamisel kõige tõhusamaks ja proportsionaalsemaks vahendiks kassi- ja koeranahkade ning neid sisaldavate toodete ühenduses turule viimise, impordi ja ekspordi keelamine.
- (9) Märgistamisnõue ei sobi samasuguse tulemuse saavutamiseks, sest see paneks ebaproportsionaalselt suuri täiendavaid kohustusi kõikidele karusnahakaupmeestele, olgu nad seotud kassi- ja koeranahkade kaubandusega või mitte. See oleks ka ebaproportsionaalselt kulukas juhtudel, mil karusnahk moodustab kaubast väikese osa.
- (10) Ühenduses ei ole traditsiooni kasvatada kasse ja koeri karusnaha saamiseks ega ka imporditud kassi- ja koeranahkadest karusnahkade valmistamise traditsiooni. Tegelikult on selge, et suurem osa ühenduses turustatavatest kassi- ja koeranahkadest valmistatud kaupadest on pärit kolmandatest riikidest. Seega, et ühendusesisene kaubanduskeeld oleks tõhusam, tuleb seda täiendada samade kaupade ühendusesse importimise keelamisega. Selline impordikeeld lahendaks ka kodanike eetilisi probleeme, mida nad on väljendanud seoses kassi- ja koeranahkade võimaliku toomisega ühenduses, eriti kuna on teada, et neid loomi võidakse kohelda ja tappa julmalt.
- (11) Ekspordikeeld peaks tagama, et kassi- ja koeranahku ja neid karusnahku sisaldavaid tooteid ühenduses ekspordiks ei toodeta.
- (12) Siiski on asjakohane ette näha võimalus teha erandeid kassi- ja koeranahkade ja neid sisaldavate toodete turustamise, ühendusesse impordi ja ühendusest ekspordi üldisest

keelust, kui on võimalik tõestada, et need on pärit kassidelt ja koertelt, keda pole kasvatatud ega tapetud karusnaha saamiseks ja kui need on sellistena märgistatud ega vähenda seega tarbijate usaldust karusnaha ja karusnahatoodete vastu. Lisaks sellele on asjakohane ette näha erandi tegemise võimalus keelust, kui karusnahk on ühendusse toodud või ühendusest eksporditud isiklikuks kasutamiseks ja see ei takista siseturu tõrgeteta toimimist.

- (13) Kasside ja koerte karusnahatootmiseks kasutamise keelamiseks võetud meetmeid tuleks jõustada ühtselt kogu ühenduses. Kasside ja koeranahkade tuvastamiseks kasutatavad meetodid, nagu DNA-analüüs, mikroskoopia ja MALDI-TOF mass-spektromeetria, on liikmesriigiti erinevad. Neid meetodeid käsitlev teave tuleks komisjonile kättesaadavaks teha, nii et täitevasutused oleksid kursis uute saavutustega kõnealuses valdkonnas ning et saaks hinnata ühtse meetodi kehtestamise võimalusi.
- (14) Käesoleva määruse rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused.⁷ Eelkõige on vaja täpselt järgida uut regulatiivkomitee menetlust üldmeetmete osas, millega võidakse muuta käesoleva määruse mitteolulisi osi, neid välja jätta või juurde lisada, et käesolevat juriidilist vahendit täiendada.
- (15) Liikmesriigid peaksid kehtestama eeskirjad karistuste kohta käesoleva määruse sätete rikkumiste eest ja tagama nende eeskirjade rakendamise. Need sanktsioonid peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- (16) Kuna liikmesriigid eraldi ei suuda tõhusalt saavutada kavandatud meetme eesmärke, milleks on takistuste kõrvaldamine siseturu toimimiselt, ühtlustades ühenduse tasandil riiklikke keelde, mis käsitlevad kassi- ja koeranahkade ja neid karusnahku sisaldavate toodete kaubandust, ning seetõttu on neid võimalik paremini saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid vastavalt asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuspõhimõttele. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1
Keelud

Kassi- ja koeranahkade ning neid nahku sisaldavate toodete turuleviimine, ühendusse importimine ja ühendusest ekspordimine on keelatud.

Artikkel 2
Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

⁷ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23, muudetud nõukogu 17. juuli 2006. aasta otsusega 2006/512/EÜ, ELT L 200, 22.7.2006, lk 11.

- *kass* – liiki *felis catus* kuuluv loom;
- *koer* – liiki *canis familiaris* kuuluv loom.

Artikkel 3
Karusnaha päritoluliigi kindlakstegemise meetodid

Liikmesriigid teavitavad komisjoni karusnaha päritoluliigi kindlakstegemiseks kasutatavatest analüüsimeetoditest [30. märtsiks 2009] ja edaspidi kord aastas hiljemalt [30. märtsil].

Artikkel 4
Rakendamisevolitused

Järgmised meetmed võib vastu võtta artikli 5 lõikes 2 osutatud korras:

1. sätted karusnaha päritoluliigi kindlakstegemiseks vajalike analüüsimeetodite kasutamise kohta;
2. sätted, millega tehakse erand artiklis 1 sätestatud keelust sellise karusnaha või sellist karusnahka sisaldavate toodete puhul
 - millel on märgis, et need pärinevad kassidelt või koertelt, keda pole kasvatatud ega tapetud karusnaha saamiseks või
 - mis on ühendusse toodavad või sealt välja viidavad isiklikud esemed või majatarbed.

Artikkel 5
Komitee

1. Komisjoni abistab toiduahela ja loomatervishoiu alaline komitee (edaspidi „komitee“).
2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1–4 ja artiklit 7, võttes arvesse artikli 8 sätteid.
3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

Artikkel 6
Karistused

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad karistuste kohta, mida rakendatakse käesoleva määruse rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada nende kohaldamine. Ettenähtud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad neist sätetest komisjonile hiljemalt [pp/kk/aaaa] ning annavad viivitamata teada nende edaspidistest muudatustest.

Artikkel 7
Jõustumine ja kohaldatavus

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Määrust hakatakse kohaldama [1. jaanuarist 2008].

Määrus on on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja